

tru partia sa si contra celorlalte partite.

Acasta se si-o insemne alegatorii nostri bine, bine, si candu vor vede, ca care-va dirigatori, numesca-se elu cum se va numi, si fia elu cine va fi, cuteza a-i amenintia si a-i indupleca seu silf, ca se se lase de partia si de candidatulu natiunale si se treca la partia si candidatulu guvernului seu a altei partite, — se i-o spuna acelu domnu in facia, ca — n'are dreptu a-i amenintia si silf, si ca — dreptulu de alegere, dupa lege si dupa recunoscerea solena a ministeriului intregu, este curatu numai alu alegatoriloru, er dirigatorii n'au a se amesteca in acesta treba.

Se ne dedamu a ni cunoasca bine drepturile si a ni le apera la tota ocaziu-nea, era mai vertosu la alegeri, fiindu vorba aci despre cele mai sante si mai chiare drepturi cetatienesce!

Conferintia natiunala de la Mercurca.

Conformu apelului, erau in 23 febr. adunati in Mercurca multi barbati inteligenti preoti si mireni, sositi din cele mai multe parti ale tierii, parte ca reprezentanti ai conferintiloru partiale, parte ca participanti spontanei; langa acestia se mai afla unu numeru frumosu de junime studiosa academica (parte din Sabiu, parte din Pest'a) si fruntasi de ai comuneloru satesci de prin pregiuru.

Conferintia se incepu la 10 ore deman. Dlu convocatoriu alu conferintiei Elia Macelariu saluta pre cei adunati si desfasura in o cuventare scopulu convenirei. Conferintia lu alege prin aclamatiune de presiedinte, pentru care incedere onorifica multiemesce adunare.

Se alegu notari: dd. Visariunu Romanu si Aronu Densusanu.

La propunerea presiedintului adunarea se scola si pentru ca totu inceputulu se fie de la Dumnedieu, D. Prot. Hane'a rostesc o rugatiune, in audiulu tuturor'a.

Inainte de a trece la ordinea dilei, presiedintele propune ca se se exprima in protocolu, ca adunarea este neclatita si nestramutata in credintia si loialitatea sa catra pre nalt'a dinastia Habsburg Lothringen si catra Maj. Sa Imperatulu si Marele Principe Franciscu Iosifu I. (Se primesce intre aclamatiuni entusiastice.) Mai departe, se se exprima: in bire si fratietate catra tote natiunile colocutiorie, si in fine ca adunarea se supune legiloru sanctiunata si ca legile cari vatema pre natiunea romana, acasta se va nisui a le modifia numai pre

cale legale. Aici se incepe o desbatere la care ieu parte mai multi insi. Dlu Branu de Lemenyi face propunerea, ca legile sanctiunate trebuiescu respectate in catu acele sunt basate pre egalele indreptare a natiunatatiloru. In tipulu acasta emendata se primesce propunerea presiedintului.

Horj'a, doctorandu in drepturi, saluta conferintia in numele junimei din Pest'a si face propunerea se se concluda ca minoritatea se va supune majoritatiei. Cea d'antaiu se primesce cu bucuria si se ie spre sciintia placuta; cea de a dou'a nu se primesce, pentru ca dupa usulu parlamentariu se intielege de sine.

La ordinea dilei propune dlu Visariunu Romanu, punctulu alu doilea din apelu, in prvintia alegeriloru la diet'a din Pest'a. Se primesce propunerea si propunatoriulu continua discursulu, exprimandu-si parerea de reu, ca natiunea de la 1864 inoce nu se intielege a supra unui program. Se pronuncia pentru passivitate.

De aci incolo se incinge o desbatere viua la carea participa: Hoszu pentru participarea la alegeri si activitate, Muresianu pentru passivitate, Puscariu pentru activitate, Dr. Ratiu pentru passivitate, Porutiu pentru activitate. Mai urmara a se pronuncia contra activitatiei Densusanu, Axente, prof. Moldovanu si Dr. Tincu.

In fine mai vorbi Hoszu cuventulu de incheiare si Vis. Romanu ca propunetoriu, si apoi presiedintele.

(Inca inainte de a incepe Dr. Tincu cuventarea sa, sosesce unu telegramu de la Temisior'a, subscrisu de Al. Mocioni si Craciunescu carele (in numele comitetului natiunale. Red. „Alb.“) saluta conferintia; s'a concludu a se raspunde pre aceea-si cale.)

Facendu-se propunerea ca se se inchida desbaterea pentru de a se pune cestiunea la votu, conferintia cu majoritate se decide pentru passivitate, numai cinci insi: Hoszu, Porutiu, Bardosi si Cristea pentru activitate.

Conferintia se suspende si din ospitalitatea cea marimiosa a presiedintului se restaureza la unu frugalul dejuru.

Dupa acasta pauza se desbate procederea speciale a politiceii passivitatiei. Se alege unu comitetu centrale cu resiedintia in Sabiu, sub presiedintia dlui Elia Macelariu. Membri fura alesi din Sabiu:

Hane'a, Bolog'a, Pop'e, Dr. Nemesiu, Visariunu Romanu si Russu;
din Brasovu: Baritiu, I. G. Ioanu si Demetriu lug'a;
din Fagarasiu: Antonelli, Branu de Lemenyi si Densusanu;
din Blasiu: Elia Vlassa si I. Moldovanu;

din Resinari: Dr. Stoi'a;
„ Cricau; Axente;
„ Rosi'a Abrudului: Balintu;
„ Turd'a; Dr. Ratiu;
„ Gherl'a: A. Muresianu;
„ Desiu: Gavriilu Maniu sen.
„ Nasoudu: Iochimiu Muresianu;
„ Szesz-Regenu: Maieru;
„ Orestia: Dr. Tincu;
„ Aiudu: Nicol. Gaetanu.

Se propune a se considera memorandele asternute de Baritiu si Dr. Ratiu de ale conferintiei, la ce se reflecteaza ca de ora-ce li s'au votatu multiamita pentru portarea densiloru, propunerea acasta devine de prisosu. La 5°/4, se incheia conferintia si dupa acasta urmeza unu prandiu grandiosu la presiedintele, carele dura pana tardu. Cam pre la 8 ore junii de la academi'a de drepturi din Sabiu si altii facura unu conductu frumosu de facile, carele se post'a dinaintea locuintiei presiedintului. Acasta esi, la aclamatiunile purtatoriloru de facile, pre balconu. Juristulu N. Densusanu rosti unu cuventu acomodatule solemnitatei, la care presiedintele raspunde cu caldura, terminandu cu: „se traiasca Maj. Sa Imperatulu si Marele Principe Franciscu Iosifu I.“, la care se raspunde cu viue aclamatiuni. Dupa retragerea dlui Elia Macelariu de pre balconu, mai fura provocati prin aclamatiuni si altii.

A doua di se verifica protocolulu si dlu Dr. Tincu asterne pre mesa conferintiei unu memorandum, care-lu primise spre a raporta asupra-i; facu propunerea, ca se se predee comitetului centrale ca se-lu pota studia mai cu deamenuntulu, dupa cum se cuvine unui asemenea actu. Se mai face propunerea unei colecte pentru acoperirea speselor pentru agendele comitetului; inceputulu se face deja aci in sala.

„Telegrafulu Romanu.“

De la senatulu imperialu.

Luni in 8 martiu c. n. se incepura in casa ablegatoriloru desbaterile a supra bugetulu pentru anulu curinte. In desbaterea generala nu ceru nimene cuventulu, cu atat'a mai interesante fura discursule la unele rubrice ale bugetulu in desbaterea speciala. Asia desfasura ablegatul polonu Grocholski negrigirea drumuriloru comerciali in unele provincii, mai cu sema in Galitia si Bucovina, propinindu o suma mai insemnata pentru acestea in bugetulu ministeriului din lantru. Ablegatii Wolfrum si Vichof vorbira contra escamerarii unoru drumuri comerciali si aruncarii loru in spatule tieriloru si a comuneloru. La buge-

tulu ministeriului pentru sperarea tierii si politia, verbira abl. Leonardu in contra multimeii de comisariate si organe politiale in Tirolu, precum nu sunt in alte provincii a le monarhieii, era abl. Rechbauer in contra speselor celoru mari pentru politia din Viena carea in alte orasie se mantiene de comune. Venindu apoi la rondu bugetulu ministeriului de cultu si instructiune, se descinera desbaterile in unu modu inca mai interesantu. Superintendintele Schneider, cu vocea sa resunetoria descarcu mai multe poenite parlamentarie contra tratarii afaceriloru bisericesci evanghelice in ministeriulu de cultu dechiarandu, ca din asta cauza nu pote vota pentru rubrica centrala din bugetu. Abl. Svetec din Slovenia se adresa catra ministrulu de cultu si instructiune cu unu catastichu de observari, referitorie la negrigirea culturei natiunale in scolele publice, prin care se facu iluzorie decisiunile art. 19 din legea fundamentala de statu. In fine d. Hormusachi ablegatul din Bucovina, desfasurandu necesitatea unui barbatu de confesiunea gr. or. in ministeriulu de cultu, si provocandu la promisiunea data de m. s. imperatulu in resolutiunea din 27 septemvre 1860, pretinse numai-de catu asicdierea unui barbatu de confesiunea gr. or. in acestu ministeriu. Neci unulu dintre aceste trei discursuri nu-i pre venira la socotela dlui ministru Hasner, cece ce se vediu din raspunsurile date dloru Schneider, Svetec si Hormusachi. Cei doi de antaiu tacura de aci nainte, inse d. Hormusachi i replica ministrulu in modu resolutu, la carea replica nu mai potu se dee unu raspunsu plausibile, ci aflu de consultu a tacu. La bugetulu ministeriului acestuia se mai votara cateva resolutiuni, dintre cari insemnamu cea despre reform'a salarieiloru profesoriloru de la scole reale dupa sistem'a celor'a de la gimnasie.

La bugetulu ministeriului de finantie pledara abl. Roser, Hanisch si Stamm pentru stergerea jocului de loteria, inse remasera in minoritate.

La bugetulu ministeriului de negociu se respicara banuele fundate de abl. Grocholski pentru intardiarea cursului telegrameloru private, era de abl. Hanisch pentru neregularitatea cursului postal.

La bugetulu ministeriului de agricultura desfasurara abl. Greuter intr'unu modu batatoriu la ochi administratiunea cea rea a paduriloru, era abl. Vichter, Gros si Rechbauer a institutorulu de remonte, la care raspunzandu ministrulu Potocki, se desvinu ca densulu primi sub administratiune institutiele de remonte abia de trei luni.

Bugetulu ministeriului de justitia pre-

private pentru crime si delictu. Este o caracteristica a legislatiuniloru primitive de a privi vatamea si satisfactiunea de o afacere cu totulu privata. Inca nu se gasesce momentulu eticu alu pedepsei, anca nu se considera societatea omenesca vatamata. Ce'a ce inse au poporale germane a parte este, ca la densele famili'a intraga se simte vatamata prin vatamea singulariului, si famili'a intraga se privece complice la fora-de-legea membrului seu. De aci resbunare in infinitu. Totu de odata inse ca paliativu, rescumperare prin amende solvite vatamatulu seu consangeniloru lui. 3) Astufeliu de amende se numescu compositiones (Büssen), si astfeliu de amende sunt si cele ce se statorescu in Legea Sal. Ca esemplu cateva:

Pentru uciderea unui Salicu liberu se se solvesca familiei lui 200 de solidi, si totu atata pentru uciderea unui altu barbaru, „qui Legem Salicam vivit“. 1) (sc. Lege Salica) Pentru uciderea unui Francu liberu intr'ascunsu se se solvesca familiei 600 solidi. 2) Pentru uciderea unui Romanu liberu (possessor) se se solvesca fam. 100 solidi; 3) era pentru uciderea unui Romanu tributariu numai 70 solidi 4)

Pentru uciderea unei femeie libere se se solvesca 600 solidi (deca e fructifera, si numai 200 solidi deca o sterpa). 5)

Pentru rumperea unei mani seu unui picioru, scoterea unui ochiu, taiarea nasului se se solvesca vatamatulu 100 solidi 6).

Pentru rumperea policariului numai 50

solidi; 7) era pentru rumperea degetulu alu 2 cu care se sagenta se i se solvesca 35 solidi. 8)

Pentru uciderea unui Francu din sui'a regelui se se solvesca 600 solidi 1) si totu atata pentru uciderea unui grafone (comite). 2)

Cum se vede d'ara L. S. tiene sema de castele sociale ce existau la poporulu Francu. Era de aceea ca face deosebire umilitorie intre Romani si Franci 3) nici ca ne potemu mira aici egal'a indreptare nu s'a practicatu nici odata de catra omenii poterii. —

Etatea, cuprinsulu si spiritulu Legei Sal. constatate, se trecemu acum'a la manuscriptele in cari ni s'a pastratu. Aceste se potu clasificu forte bine in 4 familii cu mai multe seu mai pucine variante. 4)

1. Famili'a cu textulu celu mai vechiu si de siguru celu originale are 65 titl. (de manire de caballo mortuo) latinitatea acestui textu e forte slaba, si urme de crestianismu nu se afla. Acasta fam. se reprezenta prin unu MS. din Wolfenbüttel 1) (Bibl. ducale N 97), prin 2 MSS din Parisu (Bibl. reg. N 4404 — Anciens Fonds — 2) si (N 65 — Suppl. lat. —) 3) si unu MS din München. (Bibl. reg. C, IV, 3, g. 4)

2. Famili'a a dou'a are unu textu totu cu 65 titl. dar mai schimbati dupre recerintiele de pe la timpulu din urma alu domniei lui Chlodeweg. Ca reprezentanti ai acestei fam. se considera 2 codici aprupe identici din Pa-

1) L. S. XXVIII 2. *) L. S. XXVIII 4.
*) L. S. XL 3. *) L. S. LVI 1.
*) Montesquieu „De l'esprit des loiz“ liv. XXVIII c. 3.
*) Walter dache Ragschichte Cap. 142.
*) Publicatu la Pardessus Loi Salique: Premier Append.
*) Pardessus I.
*) Pardessus II.
*) Pardessus Second Appendice.

ris (Bibl. reg. N 4403 — Anciens fonds —) si (N 252 F. 9 — Fonds Notre-dame —) 5)

3. Famili'a a trei'a are unu textu de 99 titluri cu multe consideratiuni la biseric'a crestina si forte diferitu de cele lalte doue. Forte verisimile acestu textu s'a nascutu prin o recenssiune pe timpulu lui Dagobert I (628—638). Reprezentantele este MS N 136 H din Montpellier. 6)

4. Famili'a a patri'a are unu textu de 70 titl. de o latinitate corecta si o precissiune care n'o aflamu la cele lalte fam. Reinvierea studiiloru classice la curtea lui Carolu M. si titl. de „Lex emendata Caroli M.“ ce-lu porta unele MSS ne indreptatiesce a considera acestu textu de o revissiune a L. S. sub auspiciile lui Carolu celu Marc. De acasta fam. se tiene cele mai multe MSS cunoscutu.

Fia-care dintre aceste texte se decopiau si se aflau in usu totu in acelu timpu, fora ca o editiune mai noua se fie scosu din pracsa o editiune mai vechia. Unu fenomenu strainu acest'a, ce ni-lu potemu explica numai asi: ca cuprinsulu legei originale devenise intr'atata proprietatea nationala, in catu nici unu revisoru seu redactore de mai tardu nu cuteza se dica ca elu face o lege noua, o lege care se deroge catu de pucinu legei originale. Cum se ni splacamu inse impregurarea, ca nici unulu dintre manss. ce le cunoasemu astadi nu e mai vechiu de catu din secululu alu VIII si alu IX? Dupa Jak. Grimm forte usioru. 1) Scurta cum este L. S. se potea scrie pe cateva foitite de pergamentu, si nimic mai usioru, de catu ca aceste foitite odata esite din usu

5) Pardessus III.
*) Pardessus IV.
*) Jakob Grimm Vorrede zu Merkel's Lex. Salica LXIX.

se se perda in timpuri barbare, caror'a li impune numai cantitatea. De candu inse copiatorii incepura a impreuna Legea Salica cu alte legi si opuri intr'unu codice, ni se pastruza si dens'a. Pote ca sub pulberea vre-unei bibliotecii seu ca invelitore vre-unui foliantu se va afla candva si L. S. de sine statatote, si atunci ea de siguru va fi datata din timpuri mai vechi, dar pana astadi se gasesce numai ca parte intregitote a unoru foliante de cuprinsu pestritiu, dintre care cele mai 1) vechi sunt scrise in secl. VIII. si alu IX. d. Cr.

Dintre MSS ce posedemu, celo de fam. antai'a si a dou'a se infatieseza adese in mediloculu unei propositiuni sub semnulu *Malb.* seu *hoc est Malobergo* unele cuvinte care indata le cunoasemu ca sunt ori-ce alta dara latine nu. Invetiatii le botezara Glosse Malbergice. Si pentru ce? Pentru ca in evulu mediu notele si alegatiunile ce se obiciniuiau a se face intre liniile seu la marginea unui textu se numiau glosse. Era cuvinte, in cestiune, ne potendu-li-se gasi insemnetatea, fura dechiarate cu voia fora voia de astfeliu de glosse scrise odinora pe margini, dara traso de copiatori in textu si schimosite. Adevuru inse e altulu, cum s'a doveditu abia in timpulu nostru. Mal, Madal-forum, insemneza loculu unde se aduna poporulu, spre a legiferu seu a tiene tribunalu. 2) Era cuvintele numite glosse malbergice nu sunt altu ceva de catu terminii tehnici forensi, cari au trebuitu a se intrietiese in fia-care articulu alu codiculu nou, pentru a usura intielegerea textulu scrisu intr'o limba, straina pentru poporu. Adese aceste cuvinte sunt numele ce-lu ave compoi-

*) Merkel Lex Salica.
*) Jakob Grimm Geschichte der deut. Sprache I. 399

cum si cele lalte rubrice ale bugetului generale, impreuna cu legea finantiala se votara fora de observari.

Spesele votate pentru anulu 1869. facu preste totu 299,026.671 fl., era venicele de tote specele preliminarate facu 296,284.176 l. Prin urmare se arata de asta data unu deficitu de 2,742.495 fl. v. a. care se se acopera pe calea unui imprumutu trasitoriu.

Discursulu dlui Hormusachi in caus'a bisericeii gr. or.

Biserica gr. or. din asta parte a monarchiei trece peste diumetate de milionu si sta in legatura ierarhica cu trupin'a din Transilvania si Ungaria, carea singura numera peste trii milioane. Cu tote ca prin legile fundamentale de statu e garantata autonomi'a bisericeilor, cunoscenti'a relatiunilor interne si externe ale bisericeilor este pentru regimu si acum de lipsa casf mai nainte; caci regimulu nu numai ca este indetoratu a scuti autonomi'a bisericeilor, ceea ce nu e cu potintia fora de cunoscenti'a organismului si marginilor ei, ci densulu are se recunosc'a si se resapesteze reportulu singuraticeloru biserice catra statu, spre care scopu este necesaria cunoscentia constitutiunii loru canonice.

Daca s'a aflu de bine si de necesariu, in mediloculu unci cetati rom. catolice si intr'unu ministeriu de culte asiediatu numai si numai cu barbati de confesiunea rom. cat., a mai atrage si pre unu episcopu rom. cat. in calitatea de expertu si consultatoriu, precum se respica d. ministru de cultu in respunsulu interpellatiunii din 28. Ianuariu, atunci cugetu eu, ca atragerea unci consultatoriu din sinulu unei biserice mai putienu cunoscuta de pe marginile imperiului, nu pote fi mai putienu de lipsa, caci numai asi'a pote ave regimulu o garantia pentru dejudecarea drepta a referintieloru acestei biserice.

Ca necesitatea acest'a s'a si aretatu pe facia, dovedesce fapt'a cunoscuta, ca ministeriulu ie adese refugiulu la unu barbatu versatu in sciintiele canonice orientale, spre a se inform'a despre institutiunile acestei biserice, care barbatu inse nu este neci din gremiulu ministeriale, neci din sinulu bisericeii ortodoxe. (Intielege pe profesorulu Tschismann. Trad.)

Dara nu numai cu privire la cunoscenti'a institutiunilor acestei biserice, ci si a traganariu cu resolvierea afacerilor bisericesci orientale este necesaria atragerea unei poteri lucratorie, ca legile fundamentale de statu se devina o data litera viia in privinti'a bisericeii orientale. Este adeca cunoscutu, ca petitiunea diecesanilor din Bucovina pentru efeptuirea autonomiei bisericesci, prin conclusulu sena-

tulu imperiale din 19. Iuniu 1868 s'a trimisu regimulu c. r. cu provocarea, de a pune la cale cele de lipsa, ca biserica orientala se devina catu mai curendu in posesiunea autonomiei sale garantate prin art. 15. a legei fundamentale de statu. Ce e adeveru, ministeriulu a provocatu fora intardiare si pre episcopulu din Bucovina, ca densulu intru intielegere cu consistoriulu si cu diecesanii se faca propunerile respective. De atunci sunt trecute optu luni, si caus'a autonomiei inca totusi nu e resolvata, ci zace in stadiulu primu. Concedu, ca vin'a acestei traganari nu zace sus ci gios, nu asi'a in ministeriu, ci mai multu in diecesia; totusi nu se pote neg'a, ca o energia din partea ministeriului, care este indetoratu a efeptua legile fundamentale de statu, ar fi miscatu lucrulu din locu, si daca nu s'a desvoltatu atare energia, pare-mi-se, ca caus'a zace in lips'a unui organu in gremiulu ministeriului, care se se ocupe cu seriozitate de afacerile bisericeii orientale.

Pentru propunerea mea si pretensiunea drepta a bisericeii orientale vorbesce si procedu'a observata in favorea altoru confesiuni. Precum a desfasuratu dlui superintendinte Schneider, se afla in ministeriulu de cultu dej'a de multi ani unu consultatoriu din partea bisericeii evangelice. De ce dara se remana neconsiderata asemene pretensiune drepta a bisericeii orientale? S'eu pote ca biserica acest'a se aiba si de aci nainte s'orte, ca afacerile ei se fie dejudecate si resolvate dupa mesur'a asiediaminteloru bisericeii rom. catolice?

Nu sum securu, daca inaltru ministeriu este intiolesu cu pretensiunea mea facuta in numele confesionaliloru orientali. Dara pre catu sciulu positivu, este unu factoru mai naltu de catu ministeriulu, care a recunoscutu asta pretensiune. Cuventulu imperatescu, care s'a datu in anulu 1860, si pana acum nu s'a retrasu, sta la medilocu pentru propunerea mea. Rescriptulu Maestatii sale din 27. Septemvre 1860 catra patriarculu Rajacic contine spre fine urmatorele: „In fine voiu port'a de grige, ca pentru tratarea afaceriloru bisericeii gr. or. la instanti'a suprema se se asiedie unu barbatu de confesiunea acestei bisericeii.“ Credu dara, ca naltulu ministeriu nu va face ilusoriulu cuventulu imperatescu, ci-lu va aduce catu mai curendu in realitate.“

Propunerea dlui Hormusachi se spriginu si din partea pre santfei sale parintelui episcopu Cnezeviciu cu urmatorele cuvinte: „Propunerea facuta de dlui Hormusachi zace intru interesulu bisericeii gr. or. si este basata in legile fundamentale de statu despre egalitatea confesiuniloru. Si eu sustienu acest'a propunere si o recomandu cu caldura.“

Cu tote acestea, a respunsu d. Hasner intr'unu modu, care marturesce putienu pentru o nepreocupare, precum se pretinde acest'a de la unu ministru. Cuvintele dlui Hasner sunt urmatorele:

„D. Hormusachi m'a intimpinatu astadi cu multa buna vointia; densulu avu de scopu a suplini cu o persona neajunsulu poteriloru, ce-mi stau spre despusetiune; de asemene avu bunetatea a-si esprime parerea intr'unu modu favorabilu despre referintiele afaceriloru cultulu gr. or. Prin patent'a pentru protestanti sum indetoratu, in despartimentulu evangelicu a pune de referinte pre unu barbatu de confesiunea evangelica. Eu am dechiaratu si mai de unadi, ca e dorinti'a mea, a posed'e barbati de esperiintia. Dara ajunge daca acestia sunt barbati esperti si de concepte nepreocupate. Referintele, de care este vorb'a, se ocupa de mai multi ani cu succesu bunu(?) Red.) cu afacerile cultulu gr. or. care cultu nu e numai in Bucovina ci si in Dalmatia. In asta ti'ra din urma se afla cu totulu alta nationalitate, si pare-mi-se a fi unu lucru greu a atrage pre unu barbatu din Bucovina, care ar pote coresponde si pareriloru eterogene din Dalmatia. Pre langa acest'a ar fi se fiu cu precautiune la atragerea unci organu cunoscutu cu cercustarile, care pote tocma pentru aceea nu ar posed'e nepreocuparea necesaria. Daca inse nalt'a casa va ave bunetatea a-mi octroa o potere lucratorie, o voiu primi cu multiamire.“

Asi'a d. Hasner. Era d. Hormusachi la rubrica cultulu orientalu i-a replicatu urmatorele: „Pentru cultulu orientalu din Bucovina nu s'a preliminaru neci o subventiune din venitulu statulu. Cultulu orientalu s'a sustienutu pana acum cu medilocelu sale. Inse de asta nu pote fi cultulu acest'a ascuratu pentru totu timpulu. Sunt de abie cati-va ani, de candu se fece incercarea, de a intrebuintia fondulu gr. or. si pentru scopuri catolice. In anulu 1858 a scopositu ministeriulu de cultu si a si provocatu pre episcopulu Bucovinei spre darea dechiaratiunii, ca pentru hospitalulu catolicu din Jerusalem si fora de o garantia din partea statulu se se dee imprumutu 70.000 fl. din fondulu religionarulu or. din Bucovina, cu alte cuvinte: se se daruiesca. Episcopulu, asupra caruia se fece presiune, se dete dupa voia ministeriului, si e de multiamitu numai interventiuu consiliulu de statu ca nu s'a efeptuatu acea dedicatiune pentru scopuri straine.“

Ceea ce s'a potutu intempla atunci, pote se se intemple si astadi, de orace fondulu religionarulu orientalu sta fora de control'a legislativei. Elu sta eschisivu in man'a ministeriu-

lui, care nu mai intraba de episcopulu, daca afla de bine. Depinde asi'a-dara numai de la parerea subieptiva si vointi'a momentana a ministruului respectivu, de a intrebuintia averea bisericeii gr. orientale si pentru alte scopuri.

Propunerea mea de mai nainte o facu asi'a-dara in doue direptiuni: un'a, ca tratarea afaceriloru bisericeii gr. or. se nu suferi amenari, era alt'a, ca tratarea acestoru afaceri se fia mai corecta. Obieptarile facute de d. ministru, mi se paru a nu fi fundate. Ca de dice d. ministru ca referintele orientale din Bucovina ar ave de lucru si cu afacerile bisericeii din Dalmatia, respundu ca biserica din Dalmatia este acea-si ce si in Bucovina, adeca gr. or. Era de dice d. ministru, ca referintele din Bucovina nu ar sci limb'a dalmatina, intreb'u ore nu ar fi totu mai consultu, de cum este de presentu, candu referintele nu scie neci un'a neci alta limba, si ceea ce e mai multu, ca este de confesiune straina?

Ce se atinge inse de momentulu principale, pe care am basatu pretensiunea mea, acest'a a remasu neatinsu si neclatitu de d. ministru. Propunerea mea e basatu pe rescriptulu imperatescu din 27 septemvre 1860 prin care s'a promis'u asiedierea unci membru alu bisericeii gr. or. in ministeriulu de culte. Acestu rescriptu se dat'za din unu timpu, candu Maestatea Sa n'a fostu inca legatu de formele constitutionale. Ceea ce a emanatu atunci din plenitudinea poteri imperiale, este legalu si obligatoriu. Asi'a-dara stamu naintea unei alternative. Au ca este acelu rescriptu imperiale validu si eficace, au ca nu este validu si obligatoriu. De este inca validu, atunci este si o detorintia a ministeriului, de a aduce intru implinire ceea ce a promis'u Maestatea Sa: caci nu depinde de la parerea subieptiva si bun'a placere a unci ministru, a lasa ne efeptuatu ceea ce a promis'u Imperatul. Acest'a este acum o pretensiune drepta a bisericeii orientale, carea nu pote fi alterata de unu ministru, pana candu sta in validitate rescriptulu imperatescu.

Daca inse acelu rescriptu nu mai are validitate, atunci nu pricepu, de ce sta in „Actele oficiose ale bisericeii gr. or. tiparite sub auspiciile ministeriului de cultu? Daca nu are validitate, atunci ar fi se dechiarare regimulu, de a dreptulu, ca rescriptulu imperatescu din 27 septemvre 1860 e resufatu. Caci pana candu nu e acest'a, este basata si provocarea regimulu, de a aduce intru implinire promisiunea data bisericeii orientale, si ministeriulu, ca unulu ce e responsabile, este constrinsu, a incungiura totu, ce ar fi spre scaderca de onore a coronei, adeca prin neimplini-

tiunea in Malbergu (foru); adese ele present'za numele crimei seu alu delictulu; adese sunt numele obieptulu vatematu, si adese sunt numerale, cari arata marimea compositiunii. 2) Acestu ajutoriu ore-cum mecanicu trebue se fie fostu de mare folosu pentru manauarea Legei Salice. — Cele mai multe glosse de astu-feliu se afla, cum am disu, in codicij de familiile mai vechie, era cu deosebire in codicij pastrati in Germania. De timpuriu inse, si mai vertosu in Franci'a romanisata, nu se mai intielegiau, si copiatorii le schimosiau ca vai de ele, seu le emendau cu totulu. 4) Naiva este nota ce o face copistulu MSlui din Munchen (Cim. IV. 3. g.) 2) Sed nos propter prolixitatem voluminis vitandam, seu fastidio legentium, vel propter utilitatem intellegendi, abstulimus hinc verba Grecorum (et numero dinariorum, quod in ipso libro crebro conscripta invenimus) . . . Asi'a-dara pentru densulu in secululu alu 9. aceste cuvinte erau grecesci si pentru ca graeca non leguntur, elu crede ca face mai mare isprava deca crutia pergamentulu.

Si totusi aceste glosse nefericite sunt de o valore filologica forte mare. Aceste cateva cuvinte sunt unicele monuminte ale limbei france primitive. Era un'a dintre ele este de insemnetate si pentru noi, ca Romani. Acest'a se afla in art. 5 si 6 alu titulu XL. De homicidiis ingenuorum in MS Guelferbitanu: cari suna: Art. 5. Si vero Romanus homo possessor occisus fuerit, qui eum occisus probatur. Malb. *Wala leodi*, sunt dinarios IIII. M, faciunt solidos C, culpabilis iudicatur.

1) Walter dsch, Rsgsch. cap. 142.
2) Jak. Grimm Vorrede zu Merkel's L. S. pag. VIII.
3) Pardessus appendice second.

Art. 6. Si Romanus triutarius (tributarius) occisus fuerit, cui fuerit adprobatur Malb. Wala leodi, sunt dinarius III. M, faciunt solidos LXX, culpabilis iudicatur.

Partile acestei glose waleodi sunt doue:

1. Leodi — leudi, leodi, leudis se numia compositiunea ce trebua se o plat'ca unu ucidatoriu familiei ucisului, se deriva de la leod-barbatu si poporu 1) (leodinia 2) -compositiunea unei femei ucise). Cu multu mai noua e numirea pentru acest'a compositiune cu werigeld (de la ver-barbatu) ce se afla in Lex Alamanorum s. a. Cu leodi se afla compuse adese alte cuvinte spre a specialisa compositiunea personala d. e. inalteleodi 3) -compositiunea pentru unu omoru ascunsu, affectu leodi 4) compositiunea pentru ucidere cu farmecatoria s. a.

2. Wala-Romanu. Cum se vede din testulu ambiloru articulu 5 si 6 wala se adauge spre a specialisa pe leodi si anume a-i da insemnetatea de compositiune pentru uciderea unci Romanu. Acest'a o sustiene si Walter 1) si Grimm 2) era cestu din urma se incerca a o splica din impregiurarea ca Francii dedura mai antaiu peste Galii romanisati si apoi ii cufundara pe acestia cu Romanii adeverati si numira si pe Romani Galii seu Wali. Unu nume care s'ar fi pastratu in limb'a germ. de astadi ca Walsch pentru Italienu si Francesi. — Rationamentulu lui Grimm pare a se confirm'a candu vedemu ca in adeveru g si w in

1) Jak. Grimm dtische Rechtsalterthümer II, 652.
2) L. S. XXIV 9, 10. 4) L. S. XL 2. 4) Textulu Herold. tit. XXII, 1.
3) Walter dsche Rsgschichte, 112 Nota 2. 2) Jakob Grimm „Geschichte der dsch Sprache I 887 si J. Grimm Vorrede zu Merkel's L. S. pag. X. (Althochdeutsch Wala-Romanus.)

cuvinte germane latinisate, seu in cuvinte latine germanisate se inlocuiescu unulu pe altulu atatu de adese. Pentru esempla: germ. werra, engl. war, franc. guere; germ. welfen, ital. guelfi; germ. were, gewere, engl. warranty, fran. garantie s. a. m. — si candu ni amintimu cum francesii mai in urma numira pe germani Alemands, si slavii li disera Nemeti, aplicandu numele unci ramu, cu care avura a face asupra semintei germane integri.

Chiar candu revendica'a afinitate intre Gal si Wal pe langa tota aparinti'a n'ar esiste in adeveru, si cercetari filologice mai intensive vor dovedi acest'a candu va — totusi atat'a remane faptu necontestaveru: ca in gloss'a nostra cuventulu wala e sinonimu cu romanu.

Si acest'a nu e de mica insemnetate.

Caci considerandu ca pretins'a glossa se afla in MS Guelferbitanu (Bibl. duc. N 97.) unulu dintre cele ce contienu testulu originale alu L. S. si totu de odata MS celu mai vechiu din cate cunoscemu pona astadi;

considerandu ca MS Guelferbitanu este unulu dintre cele cu glosse malbergice mai corecte, pentru ca in provinciile germane in care s'a pastratu, s'a intiolesu mai indelungatu insemnetatea acestoru termini franci;

considerandu ca gloss'a nostra se afla in titulu: De homicidiis ingenuorum, unu titulu, care cu pucine schimburi s'a pastratu in tote redactiunile L, S. dupa original'a redactiune, va se dica intr'unu titulu ce nu pote fi interpolatu numai in MS Guelferbitanu;

considerandu ca gloss'a nostra se afla scrisa de doue ori (in art 5 si in art 6) si totu intr'unu feliu, prin nrmare scapa de suspectulu de a fi unu cuventu fauritu de vre-unu copistu in loculu unci cuventu neintiolesu;

considerandu ca wala se adauge spre a specialisa pe leudi si e numi compositiunea pentru uciderea unci romanu, avemu totu cuventulu a sustiene: ca Francii Salici pe timpulu primei codificari a dreptulu loru adeca la inceputulu secululu alu 5 d. Cr. numiau pe Romani Wala seu Walahi. Ba potemu merge si mai departe. Deca L. S. n'a avutu de scopu a introduce neci dispositiuni, cu atata mai pucinu o terminologia noua, si deca scopulu diselor glosse malbergice au fostu numai de a inlesni intielegerea Legii, pastrandu numele amendelor usitate pa'aci, atunci sustemu indreptatiti a dice ca numele de wala pentru romanu ce-lu gasimu in L. S. este mai vechiu de catu Lex Salica insasi. Probabilmente elu a existatu la Salici de candu cunoscura pe Romani si avura a face cu densii. Cate acestea, Francii, cum se scie, fura numai unu reprezentante alu marelui complexu de popora nordice, ce se numia Germani. Institutiunile si limb'a lor au fostu tare asemene celorlalti afini. Era acesti afini ai Franciloru, semintele remase germane, vedemu ca astadi anca numescu pe Italienu si Francesi, Walschen si pe Romani Wallachen. Tote acestea ne indreptatescu la conclusiunea ca: numele walah s'a intrebuintiatu de poporale germane in primii seculi ai erei nostre spre a numi pe Romani, cum se intrebuintieza astadi anca pentru intr'ega rasa latina. Reu se mai amagescu cei ce credu ca trebue se ne numiasca pe noi Romani Walahi pentru a ne denega originea latina, si a ni caut'a o origine slava. Ei vor se dee in noi, si apuca cutitulu in locu de maneri de taiusiu!

rea promisiunii. Pana candu asiá-dara acelu rescriptu nu e revocatu, posede biserica orientala dreptu, a perseverá in pretensiunea sa, si eu declaru, in numele biserice gr. or. a unei tieri, carea m'a ablegatu in cóce, cà pana candu mentiunatul rescriptu va stá, si nu va fi revocatu pe calea legala, nu voiu incetá a aduce aminte la fie-carea ocaziune si mai cu séma la votarea bugetului, si de ar fi concesu dupa ordinea casei, a anuncia cu unu anu mai nainte propunerile, asiú face acést'a astadi pentru sesiunea venitoria. In fie ce casu voiu eschiamá dupa modulu lui Cato: „Ego vero censeo, promissionem esse tenendam“.

Conchiamarea unei nóue adunari in cerculu Zorlentului.

Ni se trimise urmatorulu telegrama:

Lugosiu, 12 martiu. Pentru a tiené una conferintia, premergatória alegerei de ablegatu in Zorlentiu si stergatória de pé't a ce ni se puse pentru conferintia din Saculu, toti alegatorii ce vor alege in Zorlentiu, se se afte acolo inca mercuri la médiadi in 17 martiu, dupa calendarulu nou.

Mai multi alegatori.

Banatu-Comlosiu, 9 mart. 1869.

(Miscamintele electorali in cottulu Torontalului.) Din comitatulu nostru fórté putiene s'au stracoratu in aceste pretiuite colóne, caus'a e, cà romanii de aici, in lipsa de conducatori ageri si resoluti — pré pucinu se intereséza de causele comune, — de aceea s'a disu cu dreptu cuventu cà dormim ca cei din Satumare.

A fostu óra a 12 ca se aretámu si noi aici cà esistemu si cà voim se traimu víctia nationala, voim se traimu — ca romanii.

Acésta resolutiune in curendu s'a facutu fapta, — asié cà in tóte partile se ivescu semne de víctia nationala.

In comitatulu Torontalu sunt serbi, germani, magiari, bulgari etc. numerulu romanilor se urca la 80,000, cu tóte acestea impartirea nedrépta a cercurilor de alegere, si mai alesu agitaciunile antinationale impreunate cu indolentia poporulu nostru, au fostu destule pedece ca se nu avem nici unu reprezentantu in dietele din 1861 si 1865; acum'a inse cu bucuria potu se constatu cà in diet'a mai de aprópe si romanii din Torontalu vor avé dóra si trei reprezentanti romani. — Adeca pana in momentul de fatia e ascurata majoritatea pentru candidati romani in trei cercuri de alegere.

In cerculu San' Giorgiului dintre 1600 alegatori, 800 romani si vre-o 200—300 germani sunt pentru Lazaru Gruiescu, éra contra-candidati sunt doi, — deákistulu Urbán si opositionalulu Huszár.

In cerculu San' Nicolaulu mare éra si romanii cu serbi fórté absoluta majoritate, si-au candidatu pre ilustrulu si neobositulu barbatu V. Babesiu, carele inca are doi contra-candidati. Aci partid'a nationala desvólta o energiá pré frumósa. Nici o lingusire, nici o amenintiare séu promisiune grasa nu póte se slabéca legaturele strinse ale partidei nationale.

Partidele antinationale sunt uimite vedendu cà romanii si serbi sunt atatu de resoluti pentru candidatu nationalu, si inca ce e mai dorerosu pentru densii — cà in tóte partile se aude numele lui Babesiu.

Numele lui Babesiu li causédia neodih'na, si de aceea antinationalii firesce cà din respoteri luca ca se sparga partid'a nationala; — s'a facutu oferte lui Ladislau Bogdanu si Julianu Grozescu, ca se pasiéca contra lui Babesiu, acestia ambii inse firesce cà au avutu atata minte si anima romana ca se respinga ofertele antinationaliloru.

In cerculu Banatu-Comlosiului stámu altminte, dar inca bine. — Aci adeca giurstarile sunt astfelu, cà cu program'a curatu nationala nu am poté reesi nici la o intemplant, càci daca s'ar si uní serbi cu romanii si de ar candidá pre unulu dintre cei mai illustri barbati nationali — n'am poté reesi, si numai am eschiamá nisece lupte crancene, fara de a nutri sperantia pentru succesu.

Cu tóte acestea credemú cà nici intr'unu

cercu nu e mai secura alegerea unui romanu, si romanu bunu, ca in cerculu Banatu-Comlosiului.

Aci adeca ne-am scolatu mai de demanétia si ne-am intielesu cu cei mai de frunte barbati neromani si romani, ca adeca se candidámu pre Vichentie Bogdanu, fostulu ablegatu alu cerculu acest'a in diet'a din 1848.

Candidatulu nostru e unu barbatu neobositu, cu talente frumóse, in mai multe ramuri posedé cunoscintie bogate, dreptu aceea alegerea dsale la tóta intemplanté va fi unu castigu pentru tíera.

Ca romanu nu se pré falesce cu sentimentele sale prin tóte partile, — inse cei ce-lu cunoscú mai de aprópe sunt multiamiti cu ele; dreptu-aceea de securu nu-lu vom vedé nici intre acei ómeni slabi de angeru, cari in dieta luca numai — pentru interesulu lor propriu.

Ne-a machnitu acea procedura netactica a omladinci serbesei, cà in contra lui Bogdanu recomandá pre Vidats din partid'a estrema, — ca acea observatiune, cà daca acest'a va fi alesu in Pesta, romanii si serbi se se alature catra acelu serbu séu romanu, pre care lu-va candidá magiarulu Vidats. Asié dara Vidats se scie cumca care romanu séu serbu ar poté se apere interesele nóstre mai bine, — candu dinsulu nu cunósce pe serbi si romani? — nu cunósce adeca intentiunile, cerintiele si opiniunea acestoru natiuni, — càci ca toti magiarii, — elu numai si numai de magiari se interesédia.

Vidats nu scie nici romanese nici serbese; de aceea candu s'a ivitu in cerculu nostru, numai atata a potutu vorbí romaniloru de aici, cà: „Io fratiloru lucratu multu pentru ala vustu dreptate, si ce lucratu io ala este scrisu in Ujság, in foile novini, — si de acolo se póte vede cum lucratu io pentru serracime . . . asiá dara alege voi éra pe mine.“

Unu romanu inse i-a spus'o in fatia, cà de ce n'a adusu dsa din ala novine, ca se vedemú si noi ce a lucratu? — Elu apoi numai atata a reflectatu cà novine-vine, inse novine nu mai vine, — si neci mai credemú se vina, — càci in vorbirile lui Vidats nicairi nu-vine vorba despre romanime, — ci honvedi si Kápolna, — adeca gloriós'a loru bataia din 1848.

Se lasámu inse in pace pe d. Vidats, càci pe aici asié canta romanii:

„De-a strigá: Eljen Vidats, I'omu spune: cu elu se taci!“ Romanii de aici toti sunt pentru Bogdanu, de aceea in 4 l. c. a mersu o deputatiune la San' Nicolaulu mare se-lu chiamo ca se se ivéca in cercu, in urmarea acestei provocari Bogdanu s'a ivitu domineca in 7. la Banatu-Comlosiu, unde fu intimpnatu de calereti si unu conductu imposantu cu flamure nationale.

Candidatulu ivindu-se naintea casei comunale, unde piati'a éra plina de speptatori, ce neintreruptu strigau „Se traiéca Bogdanu!“ — aci tienú o vorbire in diferite limbé, carea a dese ori fu intreruptu de eschiamatiuni entusiastice si de tresnetulu piveloru acompaniate totu de un'a si de music'a locala.

Finindu-si vorbirea, poporulu lu luà pe bratie si intre vivate, puscaturi si cantari fu dusu in casa sa parintéscá, — unde sér'a se dede méssa splendida, la carea au fostu chiamati cei mai de frunte partisani, — éra poporulu pe spesele sale (càci nemica n'a voitu se priméscá) s'a ospetatu in casele private.

Sér'a candu óspetii éra la méssa, se ivi la feréstá o multime de romani, cari cantara mai multe arie nationale, si intre aceste unu cantecu in onórea candidatului, din care numai aceste strofe ni-am potutu insemná:

Frundiilitia de verdétia
Aid'se dámu semnu de víctia,
S'aretámu cà n'alu nost'sinu
Curge sange de romanu.

S'aretámu la lumea mare,
Cà si noi suntemu in stare,
Se ni-alegemu deputatu
Unu romanu adeveratu.

Fiti dar frati intr'o unire,
Si strigati cu 'nsufetire:
„Vremu romanu si comlosianu,
Se traiéca dar Bogdanu!“

Acésta cantare se aude in tóte partile, si candidatulu nostru de aci a plecatu prin cercu unde inca credemú cà va fi bine primitu.

In cerculu Zichydorf romanii inca au majoritate relativa si cu serbi ar face absolu-

ta majoritate, — aci inse spiritulu nationalu adencu, fórté adencu dórté, si dorere nu credú se se faca vorba de candidatu romanu. Din partea omladinci serbesci aci e candidatu Pesia, serbu din Versietiu. Domnedieu eu noi si sant'a nóstra causa!

Argus.

Fagetu, in 5 martiu 1869. (Miscamintele electorale.) Precum se potú convinge on publicu cetitoriu din cele publicate prin diurnale, nici cerculu nostru celu curatu romanu, n'a scapatu, cu ocaziunea alegerii de ablegatu, de ispit'a guvernamentalá deákiana; dicemú o ispita pentru noi, cu atat'a mai neplacuta, cu catu marítulu guvernú pasi acnú chiar prin organele sale finantiare, organe de padure, de poste, drumuri, si prin cele politice, astfelu, cà bietiloru alegatori romani nu li facu pretensiuni nici mai mari, nici mai mici de catu ca noi alegatorii din cerculu Fagetu se alegemú pentru acnú pre fostulu nostru ablegatu d. Maniu, nu mai multu ca pre romanu ci ca pre unu deákistu, fiindcá d. Maniu acum este fiscalu reg. ung. de camera; fatala pusetiune pentru d. Maniu, dar si mai curiósá pretensiune de la marítulu guvernú catra noi.

Noi romanii alegatori din cerculu Fagetulu cu pré stimatii nostri preuti si invetiatori, sentimentu parere de reu cà s'a retacitu d. Maniu, care de multe ori ni s'a aretatu de romanu bunu si invetiatu, si consentitoriu. La interesele nóstre patriotice si nationali, — ne sentimú catu-va machniti vedendu pre d. Maniu pusu de candidatu guvernialu, dar ni pare fórté bine cà de spriginirea acestei candidature nu se póte apucá nici unu inteliginte romanu, nici preotu, nici invetiatoriu; càci spiritulu timpului a patrunsu si prin codrii cerculu Fagetu intr'atata, in catu si pre la noi au inceputu ómenii a deschilini diu'a de nópte, si a cunósce adeverulu din amagire.

Cà marítulu guvernú si din cerculu Fagetulu vre se-si aiba contingentulu seu deákistu, este lucru mai cà naturalu; cà d. Maniu fostulu nationalistu romanu, pasiesce numai ca candidatu guvernialu deákistu, fiindcá este Kameralu-Fiskal, inca si-are intielesulu seu, dar cà spre ajungerea scopului se folosescú medilócele si cele mai infernali, tocm'a din partea organeloru cortesiantu pentru d. Maniu, acést'a este de descuviintiatu, mai vertosu cà si d. Maniu si-are man'a sa in acésta miscare. Asiá este unu lucru fórté degradatoriu cà organele guvernamentalé siedu calare pre vasu in ospetaria din Fagetu, si de acolo imbéta pre poporu cu spirituósé, precum o face acést'a d. jurasore centralu Iuliu Milosiu din Fagetu, asemene degradatoriu lucru este cà d. comisariu si maestrú de drumu Nicolau Sedan publica pre ulitia in gura larga, se nu asculte alegatorii de preoti si de invetiatori la alegerea candidatulu nationalu dlui Victoru Mocioni pentru cà Mocioni vre se maréscá léf'a preotiloru, si a invetiatoriloru. — Dar cea mai dejositória apucatura, ce numai póte fi, este cà prin o mana lunga din Lugosiu s'au incercatu a sup'a celui mai bravu nationalistu, a pré stimatulu nostru protopresbiteru dlui Atanasiu Joanovicu o denunciare catra d. comite supremu Fauru, din care parte se facura astu-felu de dispusetiuni, ca cercarea a sup'a protopresbiterului, fora multa intrebare la consistoriulu respectivu, se se iee numai-decatu in lucrare, si anumitu pre diu'a pre candu fu conchiamata prin d. protopresbiteru o conferintia nationala in Fagetu, éra pre d. protopresbiteru lu citara la consistoriu, unde intalnindu-se d. protopresbiteru si cu d. candidatu Maniu, si impartasindu-i de cele ce se luca in Fagetu, d. Maniu i dise, cà rentorcendu-se d. prota de la Caransebesiu prin Lugosiu, se se duca la d. comite supremu Fauru, si póte fi ascuratu cà inquisitiunea din Fagetu, numai-decatu va fi retrasa, ce inse d. protopresbiteru n'a facutu, neavendu lipsa de acést'a, si simtindu-se nevinovatu. — Denuntiantiloru nu li succese a medilóc in Caransebesiu detinerea protopresbiterului inocentú, ci rentorcendu-se dsa, inca in 4 martiu nóptea din Caransebesiu, vineri in 5 se si tienú conferintia dorita, la carea se infatisia si candidatulu nostru d. Victoru Mocioni, fiindu aci adunati 250—300 de persóne, preoti, invetiatori si fruntasi comunali, in fat'a caror'a d. candidatu (fiñdu mai nainte bineventatu din partea mul-

tinei adunate prin bravulu invetiatoriu Mustetia din Fagetu) intr'o cuventare pré potri-vita tinuta catra adunare, si -desfasurá program'a sa politica, dicendu cà tiene la concluse conferintiei din Temisióra; ceea ce din partea publiculu adunatu fu salutatú cu vivate entusiastice fiindu prochiamatú si de catra acésta adunare marétia d. Victoru Mocioni de candidatu nationalu alu cerculu Fag.; pre care Ddieu se ni ajute a-lu poté alege in contra intrigeloru ce ni se tiesu de catra astfelu de ómeni, cari nu se sfiescu a se dice si ei, cà sunt romani. — Dar bunu este Ddieu.

Mai multi alegatori.

Carasiu, Cerculu Maidanu, martiu.

Ni vení la cunoscintia o ordinatiune a vicecomitelui M. carele opresce ugitarile pentru alegeri, si anume agitarile — ce le-ar face cu de buna séma partid'a opositiunala, adeca cea nationala.

In constitutiune totdeun'a agitéza dóue partide, si acést'a, si adi se intempla in tóta tíer'a. Vedemú cà pe la noi s'a redicatu dóue partide, un'a deákiana, din unii diregatóri, si nemti, slovaci etc. iéra al'ta din poporu, carea se numescú pe sine partid'a nationala.

Dar Dnii comitatensi nu ar vre se o recunósca de partid'a nationala, ci opositiunala, ce nu e totu un'a. Acum'a dica densii cum vor vre, dar e intrebarea, cà atunci, candu partid'a diakiana, si anme diregatorii, pe cari i-au alesu, si-i tiene poporulu, se folosescú de tóte medilócele si drepte si nedrepte, se póte impedeá, ca poporulu se nu arete nici o misicare acum'a in timpul alegerilor?? Cu de buna séma vre unii se-lu faca mortu, cà nu traiesce, séu prostu cà nu se pricepe de drepturile sale. Dar poporulu ii cunósce. —

Conscrierea alegatoriloru s'a incheiatu, si alegerea inca nu e sigura pentru domni deákisti, pentru ca romanii se inscriera in numeru mare. Acum'a Domni'a lor — vedemú dupa solgabilorulu nostru Fejér, carele s'a ingrasiatu bine intre romani, — facu totu felulu de intrigi, prin notari rei, si chinezi rei, cu se nu mérga alegatorii la alegere. Inse noi credemú in barbat'a romaniloru, cà cei inscristi, toti vor merge la alegere.

Doi preoti.

Gursurile din 12 martiu 1869 n. sér'a

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Detori'a statulu 5% unif. interese in note	63 —	63.10
" " " argintu	69.20	69.40
" " contributiunali	98.25	98.75
" " nóue in argint	64.25	64.50
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci)	77.25	77.75
" metalice cu 4 1/2%	56.20	56 —
" " 4%	49.75	50.25
" " 3%	37.25	37.75
Efecte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	125.40	125.60
" " " 1860 1/2 in cele întregé	101.90	101.90
" " " 1/2 separata	103.25	103.50
" " 4% din 1864	93 —	94 —
" " din 1869, 1/2	208 —	209 —
" bancuel de oredet	169.50	170 —
" societ. vapor. dunarene cu 4%	96.50	97.50
" imprum. princ'p. Salm 440 fl.	42.50	43 —
" oont. Palfy	36 —	37 —
" " princ. Clary	37.50	38 —
" " oont. St. Genoul	33 —	34 —
" " princ. Windischgrätz à 20	22.50	23 —
" " oont. Waldstein	24.50	25 —
" " " Keglevich	15.50	16.50
Obligatiuni desarcinaté de pamentu:		
Cele din Ungaria	78 —	78.50
" Banatul tom.	76.50	77 —
" Bucovina	76.50	71.25
" Transilvania	78.75	74.25
Actiuni:		
A bancuel nationali	723 —	725 —
" de oredet	295.60	295.80
" " seont	793 —	797 —
" " anglo-austriace	295 —	295.50
A societatei vapor. dunar.	600 —	601 —
" " Lloydulu	327 —	328 —
A drumulu ferat de nord	228.25	228.75
" " " stat	322 —	323 —
" " " apus (Elisabeth)	178.75	178.25
" " " sud	232.20	232.40
" " " langa Tisza	227.50	228.50
" " " Lemberg-Czernowitz-Jassy	184.50	185 —
" " " Transilvania	160.25	160.75
Bani:		
Galbenii imperateel.	5.83	5.89
Napoleond'ori	9.88	9.89
Friedrichsd'ori	10.20	10.30
Suvereni engl.	12.30	12.40
Imperialii ruseoi	—	—
A gintulu	121.50	121.75